

ABONY

Szerkesztőség:

Helyi közélet 460. házszám, továbbá a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem adódnak.

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS a bonyvnyomdája, hová az előfizetési pénzek, a hirdetések és ezeknek díjai, valamint a felszólítások küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadóhivatalhoz küldendők. Nyilttér száma 1 korona.

Az új közegészségügyi törvény.

F. év szept. 1-én lép életbe az 1908. évi XXXVIII. t. cz.: közegészségügyi szolgálat a községeknél.

Ennek a törvénynek minket érdeklő főbb intézkedései szerint a városi tisztviselő orvosunkat az állam fizeti, 1600 kor. kezdő fizetéssel, mely 5 évenkénti 200 kor. összesen 800 kor. korpóllékkal egészítődik ki.

Az orvosnak a községterhére lakáspénz jár, megfelelő lakás hiányában a község lakást építeni tartozik.

A község belterületétől, illetőleg az orvoslakásától két kilométernél távolabb eső helyekre fuvar, illetőleg fuvardíj jár, mely az orvos kérelmére, vagy beleegyezésével útiátalánnyal megváltható.

Díjait a képviselő testület meghallgatásával a törvényhatósági bizottság állapítja meg. 7 éven alóli gyermekek gyógyításáért a díjnak csak fele jár. Gyógykezeli a község lakosait, ellátja a szülönöket segélyvel, a szegényeket ingyen. Végzi a miniszter által

megállapított díjért a védhímlő oltást, újraoltást, és kényszeroltást, teljesíti a halottvizsgálatot, szegényeknél ingyen. Felügyel az elmebetegekre, hülyékre, némákra, vakokra, nyomorékokra. Ellenőrzi az élelmi és élvezeti cikkeket, italokat. Felügyel a gyógytárakra, ovodákra, iskolákra. Ellenőrzi a vágóhidakat, mészárszékeket és a húst. Felügyel a kútvízre a gyógyvizekre. Felügyel a bábák eljárására, stb. stb.

Ezek szólnak nagyjából az orvosokra. A bábákra nézve a törvény akként rendelkezik, hogy 10000 lakosig három, ezen felül minden 5000 lakos után egy-egy községi okl. baba alkalmazandó, kiknek évi fizetése 240 kor. a község terhére, őket a képviselőtestület választja, az egészségügyi bizottság jelölése alapján. A szegényeknél ingyen kötelesek közreműködni, nem szegényeknél pedig a képviselőtestület által, a törvényhatóság jóváhagyásával megszabott díj mellett.

A községi egészségügyi bizottság tagjai: a község orvosa, állatorvosa, a gyógy-

szerezsek, a lelkészek, a jegyzők, minden iskolának egy tanítója, s végül a képviselő testület által választott 3 községi lakos. Elnökét saját kezeleiből választja s megbízatásuk 3 évig tart.

Községi orvosunk államosításánál fizetése alól felszabadulunk, de a lakbér, az úti átalan, valamint a még alkalmazandó három községi baba fizetésének viselésével anyagilag nem nyertünk semmit, azonban közegészségügyünk intenzivebb ellátást nyer és ez még is valami, különösen olyan irányítás és vezetés, olyan tevékenység mellett, mint az a miylen kezekben ez idő szerint is van.

Közgyűlés.

F. hó 22-én tartott közgyűlésen elsősorban Nagy Lajos jegyző bemutatta az erre a célra kiküldött bizottság által, az adóügyek kezelésének fenn állott nagy mérvű hátralékok megállapításáról felvett jegyzőkönyvet. Komáromy József sánálattal ajánlja ennek tudomásul vételét, egyben kéri előadójegyzőt, hogy erélyesen, ha kell, a hivatalos órák meghosszabbításával is, — igyekez-

bátran harcolt a vasaszerződésben, hogy mindenki esodálatát vívta ki.

II.

... Fényes udvari bált rendeztek a császári palotában. Összegyűlt a szép ország sok szép és előkelő hölgye. De legszebb volt Kaunitz Eleonore grófnő, sugar magas termete, sötetkék szemei, fejedelmi tekintete, mesébe illő, hullámos ragyogó haja és arcának üdesége, szoborszerű szabályossága heteken át alkalmat adott a bécsi poétáknak és udvari díletánsoknak, hogy szonettekkel, magasztaló madrigulákat zengjenek róla . . .

És hogy táncolt a gyönyörű Eleonora! Kört formáltak a vendégek, ahol táncosával megjelent az óriási teremben.

Nem mérközhetett vele senki, csak egy asszony, egy magyar asszony, aki még szebb volt, mert irigység sem lakozott szívében: Pálffy János grófné . . . Csodálta az urat és nem bánta, ha másnak is tette a szépet. Ő biztos volt a maga dolgában! De lehetett is. Mert szeretni, csak a feleségét szerette a parancsnok.

A terem közepén egymás mellett állt a két bájos asszony és fogadták a hódolatokat. Oly szépek voltak, hogy maga az uralkodó is tágra nyílt szemekkel nézte őket.

Magához is intette az öreg Kaunitz grófot: — Charmante! Ilyen lány! Nincs büszkébb apa a birodalomban!

Aztán a dáiás Pálffyhoz fordult a feleséges ur:

— Magnifique! Ilyen feleség! Van-e boldogabb férj összes alattvalóim közt?

Az apa és a férj boldog mosolylyal és jobbagyi hódolattal fogadták a kegyes bókákat. Ezre so vették, hogy egy előkelő ur lépked a kőst ünnepelt dáma felé s zavarja a szép csoportot.

— Ki az? — kérdezte az uralkodó, mielőtt hozományt szemüvegét arcához emelte, hogy jobban lásson.

(Vége köv.)

TÁRCA.

Az átjukaasztott csáko.

— Az „Abony” eredeti tárcája. —
Irtá: Prém József.

A bazini kastélyban sok műkines és családí emlék közt egy átjukaasztott csáko is szerepel.

Nem valami különös főveg, csak olyan, mint a Czobor fele huszárezred minden egykori tagjé volt. De amikor kérdi az ember, miért őrzik: igen büszke feleletet kap.

— Nem is emléktárgy ez. Több, sokkal több! valóságos ereklye.

— Ereklye? Ez a rongyolódó csáko?

— Az bizony. A magyar becsület, a nemzeti büszkeség, a hazai virtus védelmének ereklyéje. Amikor először láttam azt a csákót, kiváncsian néztem és érdeklődéssel tudakoltam a történetét. . . . Szép asszony büvös szeméről, egy udvari bál éjszakájáról, egy tüzes esárdásról és egy élet pusztulásáról szól ez a történet. . . .

Hej, de híresek is voltak annak idején a Czobor huszárok! Azóta se láttunk olyan ezredet. Bécs város szép asszonyai, szép leányai csak úgy reszkettek a dáiás tisztjeiért.

Sok nyalka magyar legény hódított akkor a császárvárosban és nem egy házasság jött létre az udvar közbenjárására.

De galiba is volt elég. Felelmes hirben áll az ezred. Minden közlegénye híres verekedő. S a tisztak nem túrték, hogy bárki görbe szemmel nézzen magyart. Hát még az udvarlásban milyen méltos volt a hadnagy, főhadnagy és kapitány, de még az őrnagy is!

Az összeboccanások napirenden voltak. Parhajon azonban ritkán került a dolog, mert a Mátyás királyi korszakban roppant szigorúan

büntettek mindenkit, aki fegyverrel kezében védte a becsületét. Jaj volt annak, aki a tilalmat áthágtá. Száműzetés, de sőt halál is várt a vétkesre.

Am a Czobor huszárok fittyet hánytak mindenféle szigorú rendeletnek. Szembeszálltak azok még az őrdőggel is, hát hogyné mertek volna kiközdeni holmi udvari auktoritások irkafirkáival!

A kiváltságot még Czobor Ádám, az ezred korábbi vitézlő parancsnoka szerezte meg.

Egy ízben felvette ragyogó szép ruháját, felkötötte hadverő kardját és beállított a császári udvarba. Egyenesen az uralkodó elé járult és így szólt:

— Felség! Esedezem: Ne terheltekk az armádia vezetőinek kivétel tenni az ezredemmel. Tisztelem, becsülöm a regulát, de ami igaz, az igaz és keservesen igaz az, hogy katonát nem célszerű fekezni a virtusának kifejtésében. Aki huszár, az verekedjék, Felség! nemesak akkor, ha háboru van, de akkor is ha becsülete követeli. Am büntessék azt, akr megszegi az udvari tilalmat, de én sem túrók egy pillanatig olyan tisztet az ezredemben, aki fölött tür a bátorságán. Azért van kard az oldalán, hogy védekezzék, ha támadják, s ha ő támad, akkor is bizonynyára oka van rá a Czobor huszárnak.

Az uralkodót meglepte ez a bátor föllépés és az ezredes vidám abrázattal hagyta el a császári palotát.

Azóta kedvükre verekedhettek a Czobor — huszárok. Amikor gróf Pálffy János került az ezred élére, az a harci kedv szinte lángot vetett köztük.

Mert vitéz volt és elszánt ember Pálffy. Egyszerű katonának ismerte még akkor mindenki és senki sem merde sejtteni, legkevésbbé tán ő maga, hogy néhány év múlva fölfelé ragadjá a sors hatalma és egykor Magyarország híres nádora lesz.

Husz éves sem volt, amikor már a kapitányi rangot kapta, még pedig Ilosvay ostrománál. Olyan

XI. évfolyam.

zek ezen hatátelekakat feldolgozni, mely a városnak nagy érdeke s ha arra szükség lenne, nem zárkozlhatunk el még anyagi áldozatoktól sem.

A volt fszbírói hivatal berletére két ajánlat adatott be: Kelenen László. Vendéglőnek kerte átalakítással 450 kor. és egy polg. isk. tanítónő 500 kor. evi berert. A közgyűlés aztán a fölbet ígerővel határozta el a szerződés megkötését.

Papp Péter főjegyző bemutatta a bizottság által letargyalt szervezési szabályrendeletet, melyet felolvasott s az észrevétlenül jóváhagyott, Csapán Palásti Pal szállalt fel az ellen, hogy a biztos fizetése 1000 ról 1200 kor. ra emeltetett. Ez azonban Komáromy József alapos érvelese folytán jóváhagyott. No meg egyik képviselő bele kívánta volna tétetni a szabályrendeletbe, hogy a tisztviselők kötelesek a felekkel előzekenyen bannni.

Papp Péter főjegyző bemutatta az artézi víz-hordásról alkotott szabályrendeletet. Vita nélkül elfogattatott.

Bemutatta továbbá a vágóhídon szedhető vágatási és husszemle díjra vonatkozó Bizottsági javaslattal, mely szinten jóváhagyott.

E szerint a vágatási díj: 1. szarvas marha után 1 kor., borjú után 40 fill., juh 20 fill., bárány 10 fill., sertés 40 fill., keeske 20 fill., husszemledij: szarvas marha után 60 fill., borjú 40 fill., juh, bárány, keeske 20 fill., sertés 30 fill. a város pénztára javára.

Elnöklő főbíró bejelentette, hogy a városi illemhely levezetésére szolgáló emésztlő kút használhatlan, kéri egy új, megfelelő emésztlő kiszíttetését, mely 400 korba kerül; továbbá a városi tetején a gerincez sarok eserepek lekötözve nincsenek, folyton lehullanak, aminek a megcsináltatása 240 korba kerül. Utalványoztatott.

Ismertetés.

II.

Szerény lapunk, a körülményekhez mérten, a változatosság elve szerint is igyekszik berendezkedni, éppen ezért jelen tanügyi közleményünket a mai számunkra tartottuk fenn, ismertetvén ebben „Az abonyi magy. kir. állami polgári fiú- és leányiskola” 1907/8. iskolai évről kiadott, Homoky István igazgató szerkesztésében megjelent — értesítőt.

A 90 oldalra terjedő füzet bevezető helyén találjuk az igazgatónak 1907/908-ik iskolai évről szóló terjedelmes jelentését, amelyben beszámol a beírások és az iskolai év kezdetéről, személyi ügyekről, egészségi állapotokról, tanulmányi és fegyelmi ügyekről, vallásos nevelésről, hivatalos iskolalátogatásokról, iskolai ünnepélyekről, „Szabad Lyceumi” előadásokról, alapítványokról, tanári-, ifjúsági- és segélyező könyvtárakról, segítő egyesületekről, áldozatkészség és jótékonyaságról, az iskolai év befejezése és jutalmazásokról.

Különösen megragadta figyelmünket a személyi ügyekre vonatkozó áttétel, amelyből látjuk, hogy az intézet tantestületének alig van 2-3 állandó tagja, azok is néhány évi ittműködés után más intézethez helyeztetnek át; de a testület tagjainak legnagyobb kontingense állandó hullámszámuk van kifevé, úgy hogy egyes tanerőnek ittlete csak egy tanévig, gyakoribb azonban, hogy csak hónapokig terjed. Alig hogy megjelennek közöttünk, már is távoznak, anélkül hogy megismerlük volna őket. Mi az oka ennek a sűrű személyi változásnak? Nem érzik itt jól magukat? Vagy nem imponál Abony eléggé? Az egészségi viszonyok kedvezők, az intézet, mint épület, impozáns, a növendékek létszáma nem terheli, a testületi szellem pedig, amelynek békés iránybani vezérlője magának az igazgatónak jovialis egyénisége — meggyugtató, a lakási viszonyok sem oly tőrhetetlenek: honnan van tehát mégis a rendkívüli és gyakori személyi változás? Nem kutatjuk tovább az okokat, még csak annyit jegyzünk meg, hogy a gyakori — mondhatni szertelen — személyi változások igen nagy hátrányara vannak polgári iskolánk tanügyének s terhére az állandóbb testületi tagoknak, társadalmunk pedig nélkülözni kénytelen az agilitásra hivatott elemek közzeleli tevékenységét. — Örömmel regisztráljuk, hogy a leírt terhelő körülmények dacára is, a tanári testület át-

hatva a nemes hivatásérzettől, vállelve igyekezett a tanulmányi eredményt arra a fokra emelni, amelyért úgy a kir. tanácsos tanfelügyelő, mint a szakfelügyelő elismerését kiérdemelte.

Az intézet helyes nevelési irányát jellemzik a nov. 19-én Erzsébet királyné emlékeztetere, március 15-én a nemzeti nagy nap emlékeire, április 11-én a 48-as törvények szentesítésének alkalmával, május 27-én a felszerelési alap gyarapítására, június 20-án évzáró alkalmából rendezett iskolai ünnepélyek, amelyek melle mellett sorakoznak a tudományos ismeretek népszerűsítését célzó, Homoky igazgató által 6 ízben tartott „Szabad Lyceumi” előadások.

Az ifjúság ismereteinek gyarapítására szolgált a 395 kötetet tartalmazó könyvtár s a tanidő alatt 130 növendék 3182 esetben vett ki könyvet, amely szám fényesen igazolja a tanulók olvasási kedvét. Ennek kapcsán meg kell említenünk a segélyező-könyvtár áldásos működését, melyszerint 225 darab könyvből a fiúiskolában 42 növendék 97 kötet-, a leányiskolában pedig 35 szegény növendék 104 kötet könyvvvel segélyeztetett. A drága könyvekkel szemben valóban igen nagy jótékonyaságot fejt ki ez a könyvtár. A szegény sorsu növendékeknek könyvekkel, író és rajzszerekkel, valamint a szükséghez képest ruházattal való felszerelése céljából a jövő tanévben az intézettel kapcsolatosan „Segítő egyesület” fog létesíttetni. Felkerjük lapunk áldozatkész közönségét, hogy ezen nemes célú egyesületbe belépni s tetszészerinti kegyes adományaikkal a kitűzött célt előmozdítani sziveskednének. Az alapító tagságdíj egyszersmindenkorra 50 korona, mely összeg évi 10 koronas részletekben is befizethető. A rendes tagdíj 3 évi kötelezettséggel évi 2 korona. A pártoló tagságdíj évenként fizetendő tetszés szerinti összeg.

Az áldozatkészség és jótékonyaság nemes példáit látjuk felsorolva az igazgatói jelentésben. A jó tanulók és az intézet támogatására szolgáltak: A vármegye kir. tanfelügyelőnek 468 koronát kitevő tandíj elengedése; Komáromy József alapítványa; az abonyi középiskolai tanulók alapítványa; Teszary László nevét viselő alapítvány; Szaniszló Soma 25 éves jubileuma alkalmából adományozott 15 kor.; az „Abonyi Takarékpénztár Rt.” és a „Cegledi Népbank Rt. Abonyi Fiókintézete 20-20 kor. adománys; az „Abonyi Ipartestület,” „Diákszövetség,” Richter Bela 10-10 kor. adománya; több könyvkiaóvállalat által adományozott 16 darab díszmunka; a „Magy. Kir. Földtani intézetnek” az igazgatóság megkeresésére adományozott 70 darabból álló közet gyűjteménye (100 kor. értékben); a szertárak részére Homoky István 6 darab taneszközt (28 kor. ért.); Okányik Kornélia egy éremgyűjtemény szerkrényt (10 kor. ért.) adományoztak; Kurecz Vilma és Okányik Kornélia 10-10 koronával járultak a kirándulási alaphoz. Lapunk kiadóhivatala egy ingyenes lappeladányt boesájtott az intézet rendelkezésére s az intézet hirdetéseit is több ízben díjtalanul közölte. A szerkesztőség pedig több cikkében mindég a legjobb indulattal emlékezett meg az intézet mozgalmairól, tevékenységéről.

Kiválóan említésre méltó momentum volt a két tanulmányi kirándulás (Szolnokra és Visegrádra). Az ifjúság földrajzi látkörének bővülése, a közvetlen szemlélet maradandósága, hazánk földjének megszerettetése, a történelmi nevezetességű helyeken hágra lobbantott hazaszeregetnek kiolthatatlansága és még több becses tanulság teszük értékesé a tanulmányi kirándulásokat, amelyekért a fáradságot nem kimélő tanári testület a szülők elismerésére méltó.

Ujdonság számba vevető a múlt év őszén alakult „Petőfi Önképzőkör,” a vármegye alispánjának kezdeményezésére szervezett tornazászlóalj és a virág-kultusz. Az előbbiekről annak idején írtunk, utóbbiról érdemesnek tartunk néhány sort ideiktatni. — Nagyon kedves jelenségnek tartjuk a virág tenyésztés bevezetését, mert bizony sajnálatlalt látjuk, hogy valamikor, a régi, jobb érzésű világban rozmaringtól illatozott még a viskó ablaka is, mai napság a legtöbb módos ember házában ablakaiban sem találunk egy szál virágot, mintegy jelképezi a női gyöngédségnek, a szép iránti érzéknek hiányát. Mennyi irigység, önzés dül a társadalmakban, mindmagaonyi furiát a kietlen szívnék és ha itt-ott mégis találkozunk női gyöngédséggel, megcsodáljuk e jelenséget, mintha az nem is természetes, hanem csak valami rendkívüli tulajdonsága volna a női nemnek. Pedig fiomságra van alkotva a női szív, érzésében és tetteiben gyöngédnek kellene lenni a nőnek, de a haladó kor rohantában csak a lélek evolúciójára törekszik s keveset ad a szív érzelmeinek növelé-

sére s így alatt marad, a rög között keresgél, az odukban bujkál, nem képes a nemes érzelmeik atmoszférájába felemelkedni. És valjon a férfiak gorombáskodása, részvetlensége, igen sok esetben: kegyetlenkedése, nem-e a női szív gyöngédtelességtől ered-e? Nem állítjuk, hogy ninesenek nemesen érző nők és férfiak, de azt hangsúlyozzuk, hogy sokkal több példajával találkozunk a finomult érzésből eredt eszelekedeteknek, egy egészségesebb szellem lengené át at ársad dom minden réteget, ha a szív, az érzelmeik nevelésére több gond volna fordítva a családban, iskolában egyaránt. Megtanítjuk az ifjúságot tudni, de nem neveljük érezni. Ha ez utóbbira is súlyt fektetnénk, a társadalmakban több volna a jó érzésű szív, amely örülni tud mások boldogságn. Mind ezek alapján igaz lelkesítéssel vesszük tudomásul a polgári iskolának a virágkultusz érdekében kifejtett agiációját. Vajha a családok is követnek e szép példát.

A 4-ik fejezet az intézet felügyelőséget mutatja be. A gondnokság tagjai: elnök Gulner Gyula Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispánja. Ügyvezető elnök: Léva Mihály apát, országgyűlési képviselő. Jegyző és isk. gondnok: Homoky István áll. polg. fiú- és leányiskolai igazgató. Tagok: Blumgrund Natta dr., izr. rabbi; Györgyi József dr., megyei főorvos; Hirn Marton dr., orvos; Mathó József nyug. városi főjegyző; id. Sivó Miklós földbirtokos; Szánthó Elek nyug. ref. lelkes; Szombathy Janos kath. iskolai penztáros és városi képviselő; Teszary László nyug. járási főszolgabíró.

A tanári testületben 13 rendes-, 3 hitoktató és 1 óradó tanerő működött.

A 6-ik fejezet az elvégzett tananyagot tünteti fel. Hát biz ez elég sok tanulónak, tanárnak egyaránt. A 7-ik pont alatt az 1908-909. tanévben használandó tankönyvek jegyzéke olvasható, a 8-ik pont az érdemsorozattal használt jegyek és rövidítések magyarázatát tartalmazza. A 9-ik fejezet a tanulók érdemsorozatát mutatja be, a 10-ik pont pedig a magán tanulókról szól. A rendes tanulók közül minden tárgyból kitűnő osztályzatot nyertek: Nagy Etel (III. oszt. t.), Hirn Klára (IV. oszt. t.), Schwarz Ilona (IV. oszt. t.). — A főtárgykból „kitűnő” osztályzatot kaptak: Gergely Ferenc (I. o. t.), Kovács Jenő, Kovács József (II. o. t.), Knöpfler József (III. o. t.), Tóth Ferenc, Varga László (IV. o. t.), Seewald Ida (I. o. t.), Skultéti Ilona (IV. o. t.).

A polgári iskolai nyilvános- és magán vizsgálatokra vonatkozó tudnivalókat 11-ik fejezetben találhatjuk meg. A 12. fejezet 6 altételeiben az összes statisztikai táblázatokat öleli fel. Ezekből látjuk, hogy az összes fiúosztályokban általános jeles eredménnyel tanult 17, általános jóval 32, elégséggel 19 növendék. Egy tantárgyból elégtelen osztályzatot nyert 2 tanuló, két tantárgyból elégtelen osztályzatot nyert 5 tanuló. A leányosztályokban általános jeles osztályzatot nyert 15-, általános jót 29-, általános elégségest 7 tanuló. Egy tárgyból elégtelen osztályzatot nyert 1 növendék.

Az egy és két tárgyból elégtelen osztályzatot nyert tanulók javítóvizsgát tehetnek, így, ha inkarnátus hanyagság nem fordul elő, osztály ismétlésre vagy póljavítóra egy sem lesz utasítva, tehát egy sem fog megbukni. Ennek a valóban szép eredménynek mi végietlenül örvendünk.

Rendes tanulóul beiratkozott 130, évközben kimaradt 1, betegsége miatt nem osztályoztatott 2, a tanévet bevégezte 127 nyilvános tanuló. Magán tanulója 22 volt az intézetnek. Vallás szerint rom. kath.: 53, ág. hitv. ev.: 4, ref.: 31, izr.: 41. A tanulók mind magyar anyanyelvűek voltak.

A 13-ik fejezet az életpálya választásra, a 14. fejezet pedig az 1908-909. tanévre vonatkozólag ad utbaigazítást. Az új tanévvel polgári iskolánk fennállásának 8-ik évebe lép. Ebben a tanévben mar szembeötölőleg is tapasztalhatjuk polgári iskolánk életrealóságát, amídon ez intézetben végzetek közül többen, mint okleveles tanítók lépnek ki az élet színpadára. A sikert látva, közönségünk mind jobban veszi partfogásába a polgári iskolát s elerkezik nemsokára az az idő, amikor ez intézet évről-évre mind népesebbé válik. Már is látszik a gyarapodás, mert az egyes osztályok nagyobb létszámot tüntetnek fel az előbbi éveknél. Adja Isten, hogy az állam és e város dusan kárpótolva legyen ez intézet kulturális működésével a rája fordított nagy anyagi áldozatokért.

Cabarett.

A „Diák Szövetség” megint kirukolt egy szórakoztató estélytel, búcsúzás! a szünetből és az abonyi társadalmi életből.

Azon körülmény miatt, hogy valami nagy anyagi sikert nem értek el, ne az ő fejüket nyomja a bú, hanem inkább ama humánus célok és intézményekéit, melyeknek istápolására fáradoztak és — reszkiroztak.

Az estnek két kiemelkedő mozzanata a két színjáték volt, melyeknek szereplői egytől egyig megálltak helyüket, egyik másik szép, sőt kiváló alakítással igyekezett a hálás közönséget mulatni. A szereplőkről és játékaikról külön külön nem is referálunk, mert az ilyesmit műkedvelők-nél nem tartjuk opportunusnak.

Más a többi számok előadói. Varga Mariska énekesnőnek volt hirdelve, de még nem az és így igen csak bele illeszkedett Lili meg a „Varázskeringő”-jével műkedvelőink csoportjába és előadásába.

Busztin Dezső igen szépen, szép iskolával hegedült, a kíséret azonban hátrányára volt. A conferencier szerepét Grünwald Arnold vállalta, azonban — mint ilyennek — csupán anyi szerepe volt, hogy bejelentette, miszerint az idő előre haladottsága folytán Rosenzweig Mór cabarett versei elmaradnak. Elismaradtak nem csak az ebbe bele nem nyugodott közönség nagy sajnálatára de az est nagy hátrányára is. Így is, azonban sokat köszönhetünk Rosenzweignek, ki az egész est keretét alkotta szép prológusával és az előadás befejezéséül Kiss Józsefnek egy gyönyörű költeménynek pompás előadásával. Őt dicséri az egész correct rendezés és a darabok betanítása. De őt okoljuk azért a veszteségért is, a mi a Cabarett versek elő nem adásával a hallgatóságot érte.

Adieu! Diákszövetség, a viszont látásra.

Műkedvelői előadás!

Az abonyi „Iparos Ifjuság Önképző Egylete” folyó hó 23-án tartott előadásával nagy erkölcsi és anyagi sikert aratott. A nézőtér megtelt kíváncsi közönséggel, amely élénk érdeklődéssel és helyenként zajos tetszéssel kísérte a játék menetét.

A darab annyival is inkább megérdemelte a közönség figyelmét; — a jótékony célon kívül — amennyiben eredeti abonyi termék s az „Iparos Ifjuság Önképző Egyletéből” került napvilágra; s mint ilyen tanúságot tesz az egyet intelligentiájáról. Föltétlenül dicséretünk kell a szerzőket és a szereplőket, kik fáradhatatlan ügybuzgalommal előmozdították az est sikerét s mindegyik nagy buzgalommal igyekezett helyét megállani. Ép azért egyeseket — már mondott elvi állás pontjuknál fogva — nem emelünk ki; mindegyik jó volt, vagy ha úgy tetszik — egyik jobb mint a másik.

Szeretjük hinni, hogy az egylet ezután is hasonló céllal fog működni és a műveltséget, a szép érzéket még fokozott mértékben fogja terjeszteni. Erre az előadás és az előadott darab reményt nyújt. Nem akarjuk ezzel azt állítani, hogy a darab kifogástalan „Népies vigjáték”; amennyiben, nem annyira vigjáték, mint inkább szimfónia. Bármely komoly, sőt tragikus esetről jöhetnek közbe komikus epizódok, attól a főcselekmény csak komoly marad. A szerzők egy család sorsát adják elő: Berki László földbirtokos leányát Kutassy Miklós nőül akarja venni, minden anyagi érdek nélkül. Kutassy Gáspár jutalmul birtokot ígér a leánynak. Ez szereti önérzetét s kéréjét vissza utasítja, bár kéri őt. A Berki család azonban Lajos fiuk léha életmódja következtében uzsorások kezébe esik, kik közül az egyik hajlandó lemondani követelményéről, ha Berki Erzsikét illetve hozományát megkaphatja. Az anya szorult helyzetében oda igéri leányát, hogy a szükséges összeget, amellyel fia éltét megválthatja, megszereshesse. Közben Berki leányát Kutassy Miklósnak adja nőül. Erre a hitelezők be akarják hajtani az adósságot. Itt kitűnik, hogy a váltók mind hamisak. Berki megtámadja fiát ez alávaló tettért, az bevallja bűnét s bocsánatot kér atyjától.

Látni való, hogy nem a két Silberbaum szereplése a főcselekmény, ez csak mellékes epizód. De viszont a családon történő események színeseinek lélektanilag kellő kép megokolva.

Minden dolognál fő a siker, a pedig volt bőven, a közönség tapsolt, a jegyek elkelték s a Kossuth szobor alap javára szép összeg gyűlt egybe.

Örüljünk neki, hogy a darab idevaló termék;

hogy még kezdetleges, azért ne bíráljuk el tulságos szigorral mert: „Ut desint viros, tamen est laudanda voluntas.”

Előadás után az Ipartestületbe vonult egy nagy része a közönségnek, ahol is a szomjúságot s éhséget vélte lecsillapítani. Azonban a mulatni vágyók reménye hajlórést szenvedett, mivel az italok azok melegsége a rosszasa miatt íhatatlanok voltak, az étel izetlen hideg, a kiszolgálás lehető legrosszabb volt. A nagy számú közönség még seba se fejezte ki elégedetlenségét oly nagy mértékben a fentiek miatt mint a jelen alkalommal. Mindezek mellett a mulatság a legszebb rendben folyt tovább. A négyest 60 pír táncolta. A tánc világon a hajnali órákban ért véget.

Az előadás bevétele 216 korona, melyből a kiadás a következő volt: Zenész 48 kor., színház 30 kor. Kellékes 20 kor. Világítás két helyen 11 kor. Engedély 6 kor. Szerep leírás 6 kor. Szinlap 10 kor. Borbély 6 kor. Vegyes 11 kor. Levonva a kiadások 146 kor. Tiszta maradvány 170 kor. mely összeg a Kossuth szobor alapjára átadatott.

Az előadáson felülfizettek: Dr. Szentkirályi István 2 kor. 40 fill. Véli Miksa és Varga Béla 2—2 kor. Tóth Józsefné, Varga János, N. N. Bertók Karolin 1—1 kor. Bergl Sándorné 80 fill. Kovács Béla 68 fill. Kiss Gyula, Hoy Nándor és Győre Gábor 60—60 fill. Szikszainé 40 fill. Temeskőzy Gerzson 38 fill. N. N. és Piros József 20—20 fill. Fogadják úgy a mélyen tisztelt felülfizetők, mint az előadáson megjelent nagyszámú közönség a rendezőség hálás köszönetet.

MI UJSÁG?

— **Eljegyzés.** Kulesár Mór kereskedő bájosa leányát, Irenkét, f. hó 23-án eljegyezte ifj. Weisz László előkelő kereskedő Kecskemétről (külön értesítés helyett.)

— **Segédjegyző választás.** A f. hó 12-én tartott közgyűlés egyetlen tárgya egy segédjegyző választása volt, mely alkalommal két pályázó közül Szita István, nőlen, rkath. vallású, kispesti okl. s. jegyző választatott meg egyhangúlag, ki hivatalát már el is foglalta.

— **Uj tanerők.** A rom. kath. iskolaszék a népoktatás fejlesztése céljából az eddigi 12 tanerő mellé még egy új férfi tanítói és egy nő tanítói állomást szervezett, mely állomásokat augusztus hó 23-án Ft. Lévy Mihály apát, esperes-plébános, iskolaszéki elnök vezetése alatt megtartott választó gyűlésen töltötte be. A férfi tanítói állomásra Bugyi Antal választatott meg. Született Szentesen, 21 éves, nőlen. Tanulmányait Főlegyháza az állami képzőben végezte, ahol 1907-ben kitűnő kántor-tanítói oklevelet nyert. Eddig Turkevén működött, bizonyítványában kitűnő kántornak és nagyon ügyes tanítónak van minősítve. A nőtanítói állomásra Veverán Istvánnét, sz. Wárlám Rózát választotta meg. Született Szolnokon, 34 éves. Tanulmányait Győrött az állami tanítónéköpzőben végezte és ugyanott 1893-ban jeles oklevelet nyert. Még abban az évben, Szolnokon az ekkor megüvölt „Constantin” iskolához egyhangúlag megválasztatván, ott 15 éven át működött. Ez idő alatt működési bizonyítványa szerint a szülők és gyermekek szeretetét nemkülönben az iskolaszéknek legmagasabb fokú elismerését érdemelte ki. Kerületi tanítói gyűlésen több szakeikket olvasott fel, egy tárcacikke lapunkban is megjelent. Így hát a gyakorlati tudás mellett a tollat és elég jól forgatja. — A felső osztályokban a kézimunkát is fogja tanítani. A mint e rövid jellemzésből látjuk, az iskolaszék nagyon jól választott, annyival is inkább, min-hogy a választásnál a méltányosság elvét is igyekezett érvényesíteni. Hisszük és reméljük, hogy az új tanerőkhöz fűzött várakozások valószínű is fognak. Midőn őket e helyről üdvözöljük, kívánunk nekik szerencsét, türelmet, kitartást új állomás leendő működésükhöz.

— **Értesítés.** Az abonyi izr. iskolába szept. 1-én és 2-án 8-tól 11 óráig lehet beiratkozni. A rendes előadások esütörtökön szept. 3-án reggel 8 órakor kezdődnek. Az iskolaszék.

— **Az izlés nevében.** Mult számunkban „Rácsók mama” czim alatt megjelent hír a szerkesztő tudta nélkül jelent meg, mit a jobb izlésű olvasóink kedvéért ki kell jelentenünk. Szerk.

— **Kossuth szoborra.** Rosenzweig Mór, mint a tanuló ifjuság megbízottja, az István Király napi előadás jövedelme címén 50 koronát juttatott hozzánk, a Kossuth szobor alapjára

Elhelyezték a takarékpénztár betétkönyvében. Köszönet a némas törekvésért, melynek ily szép eredményét nyújtázhajtuk. Legutóbbi kimutatásunk 3353 kor. 08 fill. chez a fenti 50 kor. Eddigi gyűjtés összege 3403 kor. 08 fill.

— **Szorgalom jutalma.** A magyar földhitel intézet 21 jutalmat tűzött k a f. évre a községi faiskola kezelők jutalmazására. Az első díjat, 600 koronát Kisfaludy Ferenc técsői tanító nyerte el, míg a második díjjal 400 koronával K eskeméti István, a mi faiskola kertészünk lett kitüntetve. A többi 200 koronás jutalom díjjak. Szivesen gratulálunk kertészünknek tudással párosult szorgalmának kitüntetése alkalmából és mint kiváló példát állítjuk ami földművelő közönségünk elé, hogy a szívós akarattal, melylyel magát egyszerű földművesből a kecskeméti gazdasági iskola elvégzésével felküzdötte és a józan életmód, a kitartó szorgalom miként lelta meg jutalmát és miként talál még ezentúl elismerésre.

— **Gubody emlék.** Cegléd város közönsége mozgalmat indított, hogy volt polgármesterének, Gubody Ferencnek szobrát emeljenek. Rövid pár hét alatt mintegy 700 korona gyűlt össze e kegyeletes célra.

— **Hús árak.** Derék dolgot cselekedtek meg mészárosaink, a midőn Juhász testvérek kezdeményezésére, a mai alacsony jószág árakhoz mérten tetemesen leszállítottak a hús árát, úgy hogy most már 40 kr-ért, mérik a közönséges húst. Üdvözöljük őket, különösen a kezdeményezőket eme humánus gondolkozásukért, mit például állítunk más városok mészárosai elé.

— **Érdekes hangverseny.** Egy igen érdekes művész társulat tart ma estére 8 órakor a színházban. Már előzőleg a casinóban, s egyik kávéházban bemutaltokt már s a legjobb benyomást tették a hallgatóságra. Érdekes a cythera zenekar, mely egyetlen a maga nemében hazánkban. Ezen kívül énekesek adnak elő opera, és operett részleteket magyar és más nemzeti mű és népdalokat. A helyárok elégolesoak, úgy, hogy bár ki is csekély áldozattal igen kellemes szórakozást szerezhet a mai esten.

— **Uj szülő faj.** Mathiász János kecskeméti szülő telep tulajdonos évek óta foglalkozik a szülőkeresztezéssel s már igen sok értékes fajt köszönhetünk neki. Legújabbban a Milton és a Muscát Tynninghan fajok keresztelésével állított elő egy pon pás fajt, melynek fürtje sötét—vörös, hamarérő, ila-kék színű muskotaly izzel. Korán és rendkívüli bőven terem. Érik szeptember elején. Eltartásra kiválóan alkalmas. A legérdekesebb a dologban az hogy ezt az újfajt „Gulner Gyula főispán” névre keresztelte el: (De már ebből hoztatunk. Szerk.)

— **Szomorú számok.** A statisztika szerint 1906. évben hazánkban mintegy fele községében pusztított a tűz. A 23.500 tűzész elpusztított 31.300 épületet. Ebből 21.000 zsup vagy nádas volt, 8000 faszindelyes s csak 2300 volt pala-, vagy cseropes. A nagyohb fele az épületeknek gazdasági volt. 6000 tüzeset gyújtogatásból származott, 150 esetben maga a gazda gyújtotta fel a házat, 7000 villámcsapás miatt, mintegy 1000 pipa-, gyufa-, vagy lámpával való gondatlan bánásmód, 2800 esetben gyermekek pajkossága, 5000 könnyelműség és hanyagság folytán keletkezett, 8000 esetben ismeretlen okból. Elhamvadt 40 millió koronányi érték, ebből csak 15 millió térült meg biztosítás révén. Biz ezek szomorú számok.

NYILT-TÉR.*)

Nem egy izben jutott már tudomásomra, hogy valaki az én családom tagjául adja ki magát s Budapestten, máskor a vonaton, vagy egyes állomásokon előkelő úri embereket megszólít, hogy pillanatnyi pénzzavarából kiségytsék.

Családomnak ilyenre képes tagja nincs és soha nem is volt.

Kívánatos volna, ha az illetők azt a gazembert egyszerűen elfogatnák, hogy ilykép pimaskodásaitól megmenedhetnénk.

Abony, 1908. aug. 26.

Temeskőzy Gerzson

*) Erovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

— **Lóhere, árpa és búza szalma, törek és péva eladó Temeskőzy Gerzsonnál.**

Száraz tűzifa.

Apróra vágott bükkfának mmázsája 2 kor. 50 fillérért kapható Molnár Bélánénál, Szelei-út.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. c. közönségnek becses tudomására adni, hogy a Piac-téren, a Pintér-féle házban (volt bádigos-tízlet helyén)

G É P R A K T Á R T nyitottunk.

Raktáron tartunk varrógépeket, kerékpárokat, ruhamosógépeket és faesaró-, gazdasági gépeket, szab. Kincsem-féle velőgépet, szívó- és nyomó szivattyús kütakat teljesen felszerelve a legújatnyosabb gyári árban és a legkedvezőbb részletfizetésre is.

Varrógépekhez és kerékpárokhoz a szükséges alkatrészek legújatnyosabb árban nálunk beszerezhetők.

Eternit palát raktáron tartunk, a fedés iránt kérdezősködésre ár-ajánlattal szolgálunk, melyről a gyártól egyedélárusító megbízásunk van.

Tisztelettel

Possel M. és Fia.

KOVALD PÉTER és FIA

cs. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár

Budapest, VII. kerület, Szövetség-utca 37. szám

megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselést létesít és ez által módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolási és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse.

Abonyban Schwartz Zseni

vette át a képviselést és a gyár rendes áraiban vállalja az úri-, női- és gyermeköltönyök, díszítő- és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke- és végárúk, szőrmék, stbiek vegytisztítását és festését.

Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos árairól, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselést és számos megbízást kér a

12-27

Kovald Péter és fia cég.

Nyomdász tanulónak egy fiú fölvetetik lapunk kiadóhivatalában.

Hölgyek

részére nélkülözhetetlen!

Legjobb szépítő szer a

Földes-féle MARGIT CRÉME

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdít és fiatalít.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁLÓ TOILET-CIRKKEK: Margit-hölgybor 3 színben 120 korona, Margit-szappan 70 fillér, Margit-fogpép 1 korona, Margit-arcviz 1 korona.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszerkereskedésben.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes bekiütése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész A R A D.

Kapható: Abonyban, LÁNG OSZKÁR gyógytárban.

Páratlan és csodás hatása.

Ovakodjunk utánzatoktól!

BOHN M. és TÁRSAI
NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szakmában Magyarország-Ausztriában a

BOHN-féle T É G L A G Y Á R A K
NAGYKIKINDÁN ÉS ZSOMBOLYÁN.

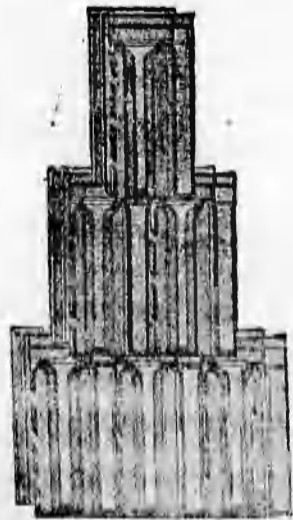
Álapított 1846. — Legelőkelőbb referenciák. — Álapított 1846

50 MILLIÓ EVI GYÁRTÁS

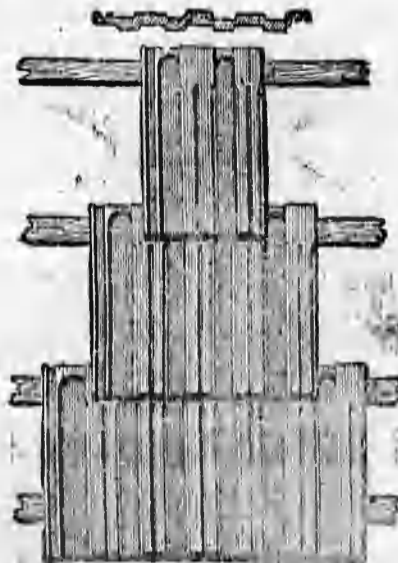
a cs. és kir. szab. BOHN-féle biztonsági átfedő cserepekből

WASOXYD természetes vörös színben vagy kátrányozva.

Gyártmányok: BOHN-féle szabadalmazott biztonsági átfedőcserepek. — Legelőkelőbb, legszebb tetőzet.

Nagykikindai gyártmány. Bohn-féle szab. biztonsági átfedő-cserep 272. szám.

Zsombolyai gyártmány. Szab. biztonsági préselt átfedő-cserep 253. szám.

6-10

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.